

Europese bibliotheken en de uitdagingen van e-publicaties

De samenleving staat op de drempel van grote veranderingen. De transformatie van media en van de informatie markt is een van de grootste uitdagingen van onze samenleving. Het is zowel een kans als een bedreiging voor Europa.

Het is de taak van de Europese politici om vrije toegang te garanderen tot informatie, educatie, cultuur, recreatie, en digitale bronnen (content) voor alle Europese burgers via publieke diensten. Een concurrerende markt kan alleen innoveren door te vertrouwen en te steunen op goed opgeleide en geïnformeerde burgers.

In deze context garanderen bibliotheken vrije toegang tot bronnen, informatie en cultuur voor alle Europese burgers. Maar het vigerende wettelijk kader belemmert bibliotheken bij het vervullen van deze essentiële dienstverlening voor de samenleving in het digitale tijdperk, vooral betreffende de ontwikkeling van de markt voor e-Books.

1. Vanwege de uitputting van het verspreidingsrecht na de eerste verkoop, kan een bibliotheek gepubliceerde werken, bijvoorbeeld boeken kopen, van een boekhandelaar en de exemplaren gebruiken voor uitlenen aan de gebruikers van bibliotheken. De activiteiten van de bibliotheek maken geen inbreuk op de rechten van de auteur (of andere rechthebbende). Dientengevolge beslist de bibliotheek in overeenstemming met haar collectiebeleid welke boeken zij aanschaft en gebruikt voor openbaar uitlenen.
2. Aan de andere kant, omdat e-lenen een dienst is, is de uitputtingsleer niet van toepassing, en de bibliotheek kan alleen het digitale object, e-Book of E-tijdschrift verwerven, door een licentieovereenkomst aan te gaan met de auteur (of andere rechthebbenden). De rechthebbenden zijn vrij om te beslissen of zij toegang willen verschaffen tot een specifiek werk, en te beslissen over de voorwaarden omtrent die toegangverlening. Het gevolg hiervan is dat het aanschafbeleid bepaald kan worden door de uitgever en niet door de bibliotheek.
3. Het is opmerkelijk, en in onze visie onacceptabel, dat uitgevers over het aanschafbeleid van bibliotheken kunnen besluiten, en dat de vrije toegang voor Europese burgers door uitgevers bepaald wordt. En de uitdaging is om oplossingen voor dit probleem te vinden.

Daarom stelt EBLIDA voor:

- a. Een Memorandum of Understanding met de Federatie van Europese Uitgevers voor 'Fair Licensing Models';
- b. Een actualisering van het auteursrechtregiem voor e-Books, e-lenen en e-content (digitale bronnen) ten einde bibliotheken in staat te stellen hun dienstverlening uit te voeren voor alle Europese burgers.

Position Paper gepresenteerd: 10 mei 2012, Kopenhagen.

Vertaling: M. Koren/E. Slot

EBLIDA is het European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, een onafhankelijke koepelorganisatie van nationale bibliotheek-, informatie- en archiefverenigingen en -instellingen in Europa.